

novi matajur

tednik slovencev videmske pokrajine

ČEDAD/CIVIDALE • U.I.B. De Rubeis 20 • Tel. (0432) 731190 • Poštni predal/casella postale 92
Poštšina plačana v gotovini / abb. postale gruppo I bis/70% • Tednik / settimanale • Cena 800 lir

št. 2 (409) • Čedad, četrtek 14. januarja 1988

NA 25. DNEVU EMIGRANTA V NEDELJO V ČEDADU

SLOVENCİ ODLOČNO ZAHTEVALI ZAŠČITNI ZAKON

— Po pozdravu Sandra Pascola spregovorila sen. Stojan Spetič in posl. Gabriele Renzulli —

Dan emigranta ima že 25 let an v vsem telem cajtu ni zgubiu na pomien. Nasprotno je dan, kjer Slovenci iz videmske pokrajine nimar buj kuražno kažemo naše kulturno življenje an dielo an tudi nimar buj na glas uprašamo naše pravice — an tuole že najmanj 25 let — tiste pravice, ki so jasno zapisane v že 40 let stari italijanski Ustavi — Kostitucionu. Dan emigranta je donas kot včera, al pa še buj kot včera, tudi praznik vsieh Slovencev videmske pokrajine, vsi ga čujemo kot niekej pomembnega, našega, niekej, ki nam vsem stoji par sarcu.

An takuo tudi lietos so se v majhni dvorani Srednje šoule De Rubeis ljudje začel zbierat že malomanj no uro pred predstavo. Dvorana je bila nabito polna, dosti ljudi je muoralo stoje slediti več ko dveurnemu programu. V mislih smo vsi imiel Ristori, kjer smo lieuš an buj bogato praznoval naš Dan emigranta. Na žalost pa je že tri leta zapart, ga postrajajo, za nas pa ratava problem prostora nimar buj velik.

Tudi lietos so se na Dnevu emigranta, ki ga prirejajo slovenske organizacije videmske pokrajine, zbrale okuole nas vse tiste sile, bi lahko jali, ki jim stoji par sarcu napredek, razvoj Benečije an vse naše skupnosti. Bili so prisotni predstavniki javnih uprav kot recimo deželni svetovalec Andrian, pokrajinski odbornik Mazzola, pokrajinska svetovalec Blasetig an Marinig, (medtem ko se je odbornik Pelizzo opravičiu), predsednik Gorske skupnosti Nadiških dolin Chiabudini an Briške gorske skupnosti Corsi, župani Bonini, Namor, Marinig an Brezigar, čedajski občinski svetovalec Jacolutti, predsednik turistične ustanove Paussa, bivši poslanec Lizzero in drugi. Močna je bila delegacija zastopnikov SZDL in občin Tolmin in Nova Gorica; na našem Dnevu emigranta je

bui tudi konzul SFRJ v Tarstu Marko Ilič. Bili so tudi predstavniki SKGZ s predsednikom Palčičem in tajnikom Udovičem na čelu, in delegacija Slovenske skupnosti, ki jo je vodiu predsednik Terpin.

Ker je Dan emigranta ne samuo kulturni praznik pa tudi dan boja za naše pravice, se je tudi lietos začeu s pozdravi. Ta parvi je guorui v imenu vsieh slovienskih organizacij videmske pokrajine Sandro Pascolo.

Poviedu je kakšne so bile naše težave v zadnjih štiridesetih letih, tudi potle, ko je paršla v veljavo italijanska Ustava, v kateri je napisano med drugimi rečmi, da ima vsak človek pravico do diela pa tudi de muora daržava braniti an zaščiti jezikovne manjšine. V telih 25 let odkar uprašamo an še bomo uprašali zaščitni zakon, pa nismo čakal zastonj. Dosti je bluo naretega, rodile so se društva in skupine, začele so dielat nekatere gospodarske pobude, odparli smo privatno šuolo. Vse tuole pa ni paršlo od luhta, bluo je potriebno veliko dielo an truda an donas smo ponosni na rezultate, ki smo jih dosegli. Vse kar smo nardil, sami brez pomoči daržave, pa na bo mo-

Rezijanska pesnica Silvana Paletti

Pogled na publiko v dvorani Srednje šoule De Rubeis

glo iti napriej brez tistega leča, ki muora zagotoviti naši skupnosti razvoj in napredek. Donas — je zaključiu Sandro Pascolo — muora narest svojo dužnuost daržava, italijanski Parlament.

Za njim je guorui senator Stojan Špetič, ki je poviedu kakuo so potriebni nagli an učinkoviti posegi za de se ustavi izpraznjevanje beneških dolin. Guorui je o zakonu za obmejna področja, ključnega pomien pa je — je jau Spetič — globalni zaščitni zakon, ki muora z jasnimi normami braniti kulturo, jezik Slovencev, rešiti gospodarska vprašanja. V zadnjih cajtih se je njekej spremenilo, predsednik deželne vlade Biasutti je povabu vse za no mizo, da se bo gledalo ušafat no rešitev telemu problemu. Tuole vabilo je trieba sprejet, je jau Spetič, na smie pa pomenit zavlačenje. Guoril je tudi o postopnosti in o kompromisnih rešitev. Glede parve, če pride do tega, je treba začeti uresničevati zaščitne norme v tistih krajih, ki so narbuj šibki, kar pride reč v Benečiji. Glede drugih pa, je jau Spetič, so možne samuo če bojo Slovenci sodelovali pri njih.

V zelo kratkem cajtu bo tudi PSI

predložila svoj zakonski osnutek o zaščiti slovenske manjšine, je jau poslanec Gabriele Renzulli. Socialisti, je nadaljeval Renzulli, ki je govoriu tudi o drugih ukrepih, ki bi lahko pomagali rešiti ekonomske probleme področja kjer živijo Slovenci v videmski pokrajini kot so zakon za gorske kraje Dežele an zakon za obmejno sodelovanje, so si prevzeli nalogo, da ušafajo možno rešitev za zaščito Slovencev. Prepričan sem, je jau Renzulli, de bi bluo pru prisiliti

vlado, naj predloži svoj zakonski osnutek o telem problemu. An s tem v zvezi bo v telih dneih PSI kupe s tistimi silami, ki se za tuole zanimajo, predlagala srečanje s podtajnikom Spinijem, ki bi lahko poviedu kakšne so namere vlade.

Potle so se zvrstile na odru razne skupine v kulturnem programu, ki ga je predstavljaj Marko Predan, povezovali pa so ga Lizo, Gusto an Luigino z narodnimi vižami. Piel so pevski zbor Naše vasi iz Tipane an Pod lipo iz Barnasa. Nastopili so učenci Glasbene šole v Špetru: mali harmonikar Sebastiano Iacuzzi in violinisti Marianna Bonini, Stefano Qualizza, Emanuele Zuppello an Ruben Specogna skupaj s profesorjem Žarkom Hrvatič. Igralec Slovenskega stalnega gledališča iz Tarsta Anton Petje je predstaviu nekaj odlomkov iz Cankarja. Na Dnevu emigranta je bila tudi lietos Rezija, tista rezijanska dolina, ki nam jo predstavlja v nje liepih piesmi Silvana Paletti.

Na koncu je pieu pa Checco, narriet sam, potle z Ano. An Dan emigranta se je zaparu z no veselo piesmijo skupine Agropop iz Štajerske ki jo je Checco pieu kupe z Ano, Sabino, Monico an Francesco.

V kulturnem programu je sodelovau tudi pevski zbor Naše vasi iz Tipane ki ga vodi Anton Birtič

Novoletno srečanje v Ljubljani s predstavniki slovenskih manjšin

«Prepričani smo, da manjšine ne morejo nikogar ogrožati in da je njihov neovirani razvoj izraz svobode in demokratične širine družbe, v kateri živimo», je v petek 8. januarja dejal predsednik predsedstva SR Slovenije France Popit na tradicionalnem novoletnem srečanju med predstavniki najvišjih oblasti Slovenije in predstavniki slovenskih narodnih skupnosti, ki živijo v Italiji, v Avstriji in na Madžarskem. Predsednik Popit je v svojem govoru poudaril tudi vitalni interes Slovenije, da v skladu s svojimi legitimnimi pravicami in možnostmi omogoči slehernemu pripadniku slovenskega naroda, ne glede na to kje živi, da ohrani in razvija slovensko nacionalno zavest in povezanost z domovino. Pri tem se zavedamo, je nadaljeval Popit, da mora biti vsaka slovenska narodnostna skupnost v odnosih z matico samostojni nosilec odločitev o lastnem kulturnem in splošnem razvoju in povezana z demokratičnimi silami

večinskega naroda.

Za njim je predsednik slovenske vlade Dušan Šinigoj seznanil Slovence iz Furlanije-Juljske krajine, Korške in Železne županije z aktualnim družbenopolitičnim trenutkom v Sloveniji in Jugoslaviji, z obmejnimi sodelovanjem, z dvostranskimi odnosi Jugoslavije z Italijo, Avstrijo in Madžarsko.

Slovenska skupnost namerava že ta mesec predložiti v Parlamentu svoj zakonski osnutek o zaščiti slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. Gre za tretjo generacijo zakonskega osnutka, saj je bil prvi predložen že 1972. leta, pred Osimom, drugi leta 1977. O novem zakonskem predlogu je bil govor v ponedeljek v Čedadu na srečanju med predstavniki Slovencev videmske pokrajine in delegacijo Ssk, v kateri so bili predsednik Terpin, tajnik Jevnikar, Gradnik in Tul.

V predstavništvu Slovencev v Italiji so bili Klavdij Palčič, Dušan Udovič in Mirko Primožič za SKGZ, Marij Maver za Zvezo slovenskih organizacij, sen. Stojan Spetič in Jelka Gerbec za slovensko komponento KPI, Igor Tuta za slovensko komponento PSI, Ivo Jevnikar in Marjan Trpin za Slovensko skupnost in Ferruccio Clavara za slovenska kulturna društva videmske pokrajine.

SREČANJE V ČEDADU

Slovenska skupnost sestavila nov zakonski osnutek

V glavnem se nov zakonski osnutek drži prejšnjega, vendar vsebuje nekatere nove točke, ki zadevajo predvsem Slovence videmske pokrajine. Od tu želja Ssk, da se z njimi

SU INIZIATIVA DEL CIRCOLO STUDENCI

Viaggio di studio nella Val d'Aosta

Tutta la Val D'Aosta, dai centri più grossi ai più piccoli paesi, nel periodo natalizio si veste a festa. Ma non solo. Diventa un grande palcoscenico sul quale trovano posto gruppi folcloristici e corali, provenienti da ogni parte d'Italia a rappresentare la cultura delle diverse minoranze. Rivivono le più vecchie tradizioni contadine ed artigiane. E questo susseguirsi di manifestazioni, orga-

nestane in o zakonu razpravlja.

Zastopniki Slovencev videmske pokrajine so pozitivno ocenili srečanje, kjer je prišlo do koristne izmenjave mnenj, pa tudi dejstvo, da namerava Ssk v kratkem predložiti svoj zakonski osnutek, kar bo prav gotovo pripomoglo k temu, da se v parlamentu sproži razprava.

Naš zakonski predlog, je dejal deželni tajnik Jevnikar, je vsebinsko obogaten v primerjavi s prejšnjim, je realističen, tak, ki bi ga lahko oblasti sprejele, toda ne odstopa od načel.

nizzate dalla Regione e dai comuni della valle, oltre al valore culturale in se, ha anche un grosso richiamo per i turisti.

A partecipare a queste manifestazioni, ma anche a conoscere più da vicino la realtà della Val D'Aosta, il contenuto della sua autonomia, la politica della Regione a difesa e sostegno della comunità franco-provenzale (e su questi temi varrebbe la pena di ritornare) è stato quest'anno anche un nutrito gruppo di beneciani. L'iniziativa è stata del circolo culturale Studenci che era stato invitato a partecipare a queste manifestazioni dal presidente dell'Associazione Equipe d'action culturelle ed animatore del servizio biblioteche della regione Claudio Magnabosco. Il viaggio di studio, oltre alle visite d'obbligo ai castelli della Valle, alla città di Aosta ed al parco del Gran Paradiso, prevedeva anche una serie

segue a pag. 2

S. PIETRO AL NATISONE

È nata la scuola di ceramica

Dopo lunghi rinvii dovuti alla difficoltà di reperire locali adatti, finalmente prende il via il nuovo laboratorio di ceramica artistica di S. Pietro al Natisone.

I locali sono quelli del prefabbricato della ex-posta collocato nel così chiamato Cimber (pr. Zimmer) di S. Pietro.

La collocazione, offerta come soluzione dal Comune, ha carattere provvisorio, trattandosi anzitutto di un corso propedeutico per ragazzi, giovani e per grandi inclusi numerosi insegnanti. A tutti sarà rilasciato un diploma di frequenza.

L'intenzione della Scuola d'Arte, che è collegata alla cooperativa «Lipa», è quella di proseguire poi l'attività in modo più organico: una iniziativa di carattere artigianale che intende fin d'ora saggiare le possibilità del mercato.

La scuola di ceramica è seguita sul piano organizzativo dal presidente della Lipa, prof. Paolo Manzini,

mentre il direttore artistico e tecnico è lo scultore Darko, il quale più avanti si avvarrà anche di altri collaboratori.

La prima lezione sarà tenuta giovedì 14 gennaio dalle ore 16 alle 17,30 per i ragazzi e dalle ore 17,30 alle 19 per i grandi.

Appena sfornate le prime opere dal forno per ceramica, in via di installazione, si penserà all'inaugurazione ufficiale con le autorità regionali e locali. Per informazioni telefonare al Centro, numero 727490 e 727152.

S. PIETRO AL NATISONE

Ancora per qualche giorno la mostra-mercato di pittura

Prosegue alla Beneška galerija di S. Pietro al Natisone la mostra-mercato di grafica e pittura. La chiusura è prevista per domenica 17 gennaio in mattinata. Per venire incontro alle richieste del pubblico i quadri resteranno comunque esposti per una settimana ancora con visite per appuntamento da concordare a voce o per telefono.

Gli interessati potranno telefonare al numero 0432/727152 nelle ore di ufficio. Ricordiamo che sono esposte opere di Annigoni, Apollonio, Baldan, Borčić, Buffet, Cantatore, Caffè, Celiberti, Černigoj, Ceschia, Cragnolini, Dadò, Dali, De Chirico, De Vita, De Rosa, Fontana, Guttuso, Hlavaty, Jaki, Kiar, Komel, Liusso, Maddalozzo, Magnolato, Makuc, Miljuš, Minguzzi, Palčić, Pečnik, Pellis, Polesello, Quentrin, Sassu, Spacal, Šutej, Tavagnacco, Vidussi, Vran e Zigaina.

NAROČNINE

Obveščamo vse bralce, ki niso še tega naredili naj plačajo naročnino za leto 1988. Za Italijo je 20.000 lir. Če plačate po pošti ne smete pozabiti napisati vašega točnega naslova

segue dalla 1^a pagina

Viaggio di studio in Val d'Aosta

di incontri tra i quali vanno ricordati quelli con la segreteria del sindacato autonomo valdostano Travailleurs ed il presidente dell'Unione valdostana.

Ma i beneciani non sono andati in Val d'Aosta soltanto ad imparare, ma anche a far conoscere un pezzo della cultura slovena della Benecia, quella che si manifesta attraverso la musica ed il canto popolare. Questo compito è stato svolto impeccabilmente da Lizo con la sua fisarmonica e dai Nediški puobi che hanno avuto diversi concerti nella piazza centrale di Aosta, in uno chalet dove lavorano degli artigiani e in una chiesa a Saint-Oyen, un comune a 1400 metri di altitudine, dove i nostri canti tradizionali sloveni hanno risvegliato tra il folto pubblico — erano presente tutti i 200 abitanti — grande curiosità ma anche interesse.

Prav ob zaključku preteklega leta je vlada izdala poseben odlok, ki naj bi urejal davčno in fiskalno poslovanje podjetij. Mnogo je predvidenih sprememb a vendar ni šlo gladko, kakor so si ministri pričakovali. Odpor v poslanski zbornici je bil tako velik, da je morala vlada umakniti svoj predlog in bo prisiljena izdati nove odloke.

Tak način uravnavanja gospodarstva je vsekakor škodljiv, saj vnaša med operaterje veliko dvomov in težav, kar vpliva na stroške poslovanja in istočasno lahko nehoti navaja prizadete, da spregledajo katero od zakonskih določil. Na vsak način bomo skušali objaviti pravočasno vse spremembe. Gospodarstvenikom svetujemo vsekakor naj se obrnejo na urade Združenja ali svojim fiskalnim svetovalcem.

Alla conclusione dell'anno passato il governo ha emesso un decreto con il quale dovrebbero essere fissate le norme fiscali ed amministrative per il 1988. Molte erano le novità previste, ma non tutto si è svolto come prevedeva il consiglio dei ministri.

La opposizione al decreto è stata tale che il governo è stato costretto a ritirarlo e a preparare una serie di decreti aggiuntivi.

Questo sistema per regolare le questioni fiscali è certamente dannoso ed illogico specialmente tenendo conto del fatto che non mancava il tempo materiale per emettere delle norme definitive. Inoltre bisognerà tener conto anche del fatto che i decreti possono essere mutati durante la conversione in leggi. Questi fatti posso-

no indurre gli operatori economici a commettere degli errori o a dimenticare qualche scadenza importante.

Per questo consigliamo a tutti gli operatori di tenersi in stretto contatto con l'URES o con i loro consulenti fiscali per poter in tempo utile far fronte agli impegni di legge.

Za naslednjih 15 dni imamo le malo obveznosti:

Nei prossimi 15 giorni gli operatori dovranno tener conto solamente di alcune scadenze e precisamente:

20.1 - Podjetniki morajo nakazati davčni upravi odtegljaje IRPEF in INPS za odvisne delavce

I datori di lavoro dovranno versare entro questa data le ritenute IRPEF e INPS per i lavoratori dipendenti.

25.1 - Obrtniki, trgovci, gostinci morajo poravnati zadnji fiksni znesek prispevkov INPS za leto 1987.

Gli artigiani, i commercianti e gli esercenti dovranno versare l'ultima rata del contributo fisso INPS per il 1987.

V teku leta 1988 bi morali stopiti v veljavo predpisi deželnega zakona za razvoj goratih področij. Omenili smo že, da obstojajo določene nejasnosti in nerazčiščena določila a ven-

FANTASTICO

Končali so božični prazniki in z njimi tudi televizijska oddaja «Fantastico», ki so jo sledili približno čez štiri mesece milijoni in milijoni ljudi.

Letos tudi ta oddaja je bila drugačna od tistih, ki smo bili vajeni videti prednje leta in to zaradi Adriana Celentana, ki jo je predstavljala. O teli oddaji so veliko pisali časopisi: eni da je bila dobra, drugi slabša, kot pretekla leta. Vse to pa mene nič ne briga, saj če se mi ne dopade ena oddaja mi ni težko spremeniti programa.

Stvar o kateri sanjam pa mislim in o kateri so tudi veliko pisali časopisi je bilo plačilo, ki je prejel predstavljalec: eni so pisali 3, drugi 7 in eni ravno 10 milijard lir za eno oddajo, ki je trajala enkrat na teden čez štiri mesece.

Vzemimo sedaj na primer, da bi to bilo resnično in vzemimo moj primer. Jaz, ki sem srečen, ker imam delo v tovarni — saj tudi to danes je sreča — za zaslužiti toliko denarja bi potreboval približno 800 (osemsto) let dela. In če bi bil res dober varčevalec, če bi znal dobro šparati tako, da bi lahko prihranil polovico plače, za prihraniti toliko denarja bi potreboval 1600 (tisočst) let dela od jutra do večera.

Ko sem tako premišljeval in računal mi je prišla na misel izjava nekega biologa (če se prav spominjam), ki je lani rekel, da bi bilo danes mogoče misliti za ustvariti en «ibrido», no stvar med človekom in opico. Tak podrod bi služil samo za delo in za presaditev organov. Seveda proti takšni izjavi so se zavzdignili zdravniki, znanstveniki, sociologi, moralisti, Cerkev in drugi.

V moji majhni glavi pa je le mešala misel, da morda takšne stvari so že na svetu. Mislim sem, da če jaz, ki sem srečen bi potreboval 1600 let dela za toliko denarja, ki ga drugi človek ima možnost zaslužiti v štirih mesecih, kaj misliti o tistih ljudeh, ki nimajo dela, ki umirajo zaradi lakote. Ali ni že toliko razlike takšnih ljudi od opice, kot je od navadnih ljudi do Celentana?

Vse to pa le redko skandalizira imenitne ljudi in še takrat skor zmeraj samo v besedah, morda tudi zato se mora imenovati «Fantastico».

Bradač

Senjam je že pred vrati Lietos je 15.!

Kulturno društvo Rečan iz Lies spet parpravja Senjam beneške piesmi an je že 15 krat!

Vas zmislemo, de vsi lahko partečipata. Kakuo? Preberita, ka' pravi pravilnik-regolament:

- vsi morejo pošjat svoje diela, samuo ne smiejo bit profesionisti;
- piesmi — muzika an besiede — muorejo bit novi an besiede po slovien-sko, po našim;
- društvo Rečan vebere piesmi za senjam, takuo ki bo teu in ki mu bojo ušeč;
- piesmi ostanejo društvu, ki jih bo nucu za senjam an za druge parložnosti;
- piesmi muorajo prit na sedež društva Rečan — Liesa, 33040 Garmak (Videm) ne buj pozno, ku do 31. ženarja 1988

Za druge stvari, informacjone se lahko obarneta na telefonsko številko 731190. Kuražno, vsi na dielo! Društvo Rečan čaka vaše piesmi!

Za gospodarstvenike Per gli operatori economici

dar upamo, da bo zadeva pravočasno rešena. Pričakujemo namreč, da bo dežela čim hitreje ustoličila posebno komisijo in da bo navedla kam naj se potencialni upravičenci obrnejo, da bi lahko predložili prošnje. Zakon namreč določa, da bodo deležne prispevkov tudi vse investicije, ki so bile izvršene že v letu 1987.

Del pristojnosti bo po vsej verjetnosti prenešen na Ustanovo za razvoj obrti, ki je že vnesla v svoj letni načrt osnovne smernice svojega delovanja. Na drugih področjih bo nujno potrebno usklajevanje delovanja z gorskimi skupnostmi še posebno kar se tiče izkoriščanja vodnih virov za gradnjo manjših elektrarn. Skratka nujno potrebno je, da se pripravijo vsklajeni operativni načrti, da bi bila predvidena sredstva izkoriščena na najboljši način. Ne smemo namreč tudi pozabiti, da bodo letos v deželi volitve, kar bo vsekakor okrnilo delovanje vseh deželnih organov in da zaradi tega ni na razpolago prav mnogo časa.

Durante il 1988 dovrebbe iniziare l'attuazione della legge per lo sviluppo delle zone di montagna come previsto dall'apposita legge regionale. Di questa legge abbiamo già scritto sot-

tolineando la mancanza di chiarimenti e di istruzioni sul come debbano comportarsi gli operatori interessati. I chiarimenti si rendono necessari poiché le provvidenze sono previste non solamente per nuovi investimenti ma anche per quelli effettuati durante il 1987. È certo che parte del lavoro sarà affidato all'ESA, che ha già inserito queste nuove competenze nel piano di sviluppo per il 1988.

Anche alle comunità montane è affidato il grave incarico di coordinare la tutela delle acque per poter sfruttare al massimo la possibilità di nuove fonti di energia elettrica. Resta chiaro pertanto che non si può parlare di interventi settoriali, ma si rende necessario un piano organico per sfruttare al meglio le risorse disponibili.

Tempo a disposizione ne è rimasto ben poco: infatti durante il 1988 saranno indette le elezioni regionali il che comporterà una stasi nel lavoro e per questo bisogna sfruttare il tempo che è rimasto per dar vita almeno alla stesura dei piani di intervento.

Se neka vest, ki zanimala ne samo gospodarstvenike ampak mnoge osebe. Z novim letom je končno stopil

Kramar....

Se spomenješ, te din ziz urožanimin rokamin na ti gorici, amigave mi spustijo zbugan.

Veseli tej den gospod, te svit gren poznet, nine sribro me ni darzi. Na min srco, jasne biside od staraga deda, se mi zdijo.

Ko na ti kulina je mi pravel, od Bovere, od Ungerije od Amerike, od Australie, od te Ruzije he... Un je bil Kramar!

Ma pod gospodinan, Te sen je se guesnol, Tei pes na ketine, si zdvedel da muč zamoren, Te kruh ki prijet sedan krošt me, je me uredil uže na stu lit.

Čas poti potē od togā sveta te kruh je bil pripuljen, zmočen od sulzi. Sam ziz min duhon, ziz matarno zemsko podobo ristrantan pōsvete si bil.

Ko si dušel na moj dum, ne matare, ne amigou ne hiše, ne togā duorā pa te romonenj ni bil moj, Den čudne svit. To bilo tej ta ziz obarčen.

Nanaze si se obratel nu si primualadel to oro ka si bil se špartel. Kako prazne so te roke, pa te oče nimajo sulzi, so suhi, tej ta zemja ki me povila.

Otrok moj te prosen zapej kramarjau uižo da vaščisto svit jo poznej, zapej to uižo, da kako kramar je bogat ni gospodinou, ma libertad je sen, ki ni bo ukraden.

Otrok moj, ni moreš me kapet ti ni znaš, den druge svit je zate. Ma te prosen, zapej kramarjau uižo zapejo, zapejo na vaščisto glas, zakoj me jetre so snadanē.

Te prosen, zapejo, zapejo na vaščisto glas, na vaščisto glas, zame.

Silvana Paletti

v veljavo zakon, ki predvideva zamenjavo evidenčnih tablic na prikolicah vseh vrst.

Do danes so namreč sami posestniki prikolic lahko izdelali evidenčne tablice, ki so imele enako številko kakor vlačilec. Od januarja dalje bomo morali kupiti pri poštini uradnih nove tablice, ki so fosforescentne.

Diamo ancora una notizia che interessa non solo gli operatori economici, ma anche molti cittadini. Infatti con il gennaio si rende obbligatoria l'installazione su tutti i rimorchi di qualsiasi genere essi siano di targhe rifrangenti. Fino ad oggi infatti le targhe sui rimorchi venivano fatte dagli stessi trasportatori o automobilisti mentre oggi bisognerà comprarle presso gli uffici postali.

Dajemo pregled rokov za zamenjavo tablic: v teku januarja morajo zamenjati tablice vsi, čigar zadnja številka je «1», v februarju pride v poštev zadnja številka «2» in tako dalje do oktobra, kadar bo prišla v poštev številka «0». Opozarjamo, da predpis velja tudi za kmečke prikolicе, za turistične prikolicе itd.

Diamo in breve le modalità per il cambio delle targhe. Entro il mese di gennaio dovranno essere sostituite le targhe il cui ultimo numero è «1», durante il mese di febbraio verrà preso in considerazione il numero «2» e così di seguito fino ad ottobre quando verrà preso in considerazione il numero «0».

Dobbiamo precisare che il cambio di targhe deve essere eseguito anche sui rimorchi agricoli e su quelli turistici.

KD Ivan Trinko oživlja svoje delovanje

Najstarejše društvo Slovencev vidske pokrajine, tisto, ki je najbolj poznano in se je najbolj uveljavilo tudi v furlanskem okolju, je kulturno društvo Ivan Trinko v Čedadu. Ustanovljeno je bilo že leta 1955 in od takrat je opravilo ogromno in neprecenljivo delo na kulturnem polju, a ne samo, saj je imelo pomembno vlogo na političnem in socialnem področju.

Kulturno društvo Ivan Trinko je bilo tisto močno deblo, globoko zakoreninjeno v naši zemlji, v zavesti naših ljudi od katerega so »vsepahale« in se razvile bolj ali manj močne veje v Nadiških dolinah pa tudi v drugih krajih, kjer živimo Slovenci v videmski pokrajini.

Z leti je torej od tistega središča nastala cela vrsta društev in organizacij, tudi strokovnih, ki se ukvarjajo z raznimi aspekti življenja naše skupnosti. In kulturno društvo Ivan

Trinko je začelo preživljati neko krizo. Vendar je njegova vloga danes še kako pomembna, treba pa jo je na osnovi novega položaja, na spremembah, ki smo jih kot skupnost doživeli, na potrebah, ki prihajajo do izraza, ponovno opredeliti. O takih in podobnih stvareh, predvsem pa o programu delovanja društva je tekla beseda v četrtek 7. januarja v dvorani društva v Čedadu. Prišli so na dan številni predlogi. Govor je bil, recimo, o vlogi povezovanja med Slovenci in Furlani, o združevanju Slovencev, ki živijo v Čedadu in drugih furlanskih krajih, o potrebi po okrepitvi, specializaciji in uveljavitvi knjižnice in podobno.

Razmišljanje, ki je bilo zelo plodno in konstruktivno, se bo nadaljevalo na prihodnji seji, ki bo v **sredo 20. januarja** ob 18. uri v prostorih društva (ul. IX agosto) na katero so vabljeni vsi člani in vsi tisti, ki želijo sodelovati.

Razstava in koncert za dan slovenske kulture

Študijski center Nediža v Špetru že pripravlja dan slovenske kulture, ki bo letos **6. februarja**. Program predvideva dve izredno pomembni in zanimivi pobjudi: razstavo »post mortem« **Rika Debenjaka** in koncert violinista **Črtomirja Šiškočiča**.

Na dnevu slovenske kulture, namen katerega je razširiti med krajevnim in pokrajinskim občinstvom vrednote kulture in umetnosti in seveda približati, posredovati furlanskim in italijanskim sosedom slovensko ustvarjalnost, bo prisoten tudi predsednik Pokrajine Videm Tiziano Venier.

V TOREK 19.

Hodimo v gledališče

V okviru gledališke sezone v goriškem kulturnem domu, bo v ponedeljek 18. in v torek 19. januarja gostovalo mestno gledališče iz Ljubljane z gledališko glasbeno komedijo **Ptiči Milana Jesiha**.

Tudi tokrat se skupina ljubiteljev gledališča iz Benečije, ki hodi na goriške predstave dobi v torek 19. ob 19.30 uri točno, na trgu Resistenza v Čedadu. Če se nam želi kdo pridružiti bomo veseli. Tisti ki imajo težave s prevozom se lahko obrnejo na Zvezo slovenskih kulturnih društev v Čedadu: tel. 731386. Nasvidenje v torek!

DOKUMENTI

Kanalska dolina v škofijskih zapiskih

Župnija Ukve

Župnijska cerkev

Pripravi Salvatore Venosi

Kot je bilo že zgoraj omenjeno, se domneva, da je cerkev ena izmed najstarejših cerkev v Kanalski dolini in je posvečena svetima apostoloma Filipu in Jakobu starejšemu.

Zdi se pa, da je od prve cerkve ostal samo masivni zvonik s strmo streho. Preostali osmojevi deli pa dokazujejo, da je bila cerkvena ladja uničena zaradi požara in da se je ohranil samo zvonik in v katerega so vdrali sedanji presbiterij. Cerkevna ladja pa je bila zgrajena tam zraven in je bila okrašena z gotško slikarjo. Način gradnje pa je v stilu prehodnega obdobja med romanskim in gotškim stilom. Cerkev pa vedno večjega števila prebivalstva ni mogla sprejeti in tako so leta 1668 predrli severno steno in zgradili takoimenovano kapelo sv. Boštjana. Morda je za to bila vzrok tudi strašna kuga, ki je v tistem obdobju tukaj strašno razsajala.

O tej kugi pa se iz roda v rod pripoveduje, da je tako razsajala, da so jo le malokateri preživeli. Preostali pa so si morali prevzeti nehvaležno delo, da so zmetali mrtve v potok (Ukve), ki teče mimo. Trupel je bilo toliko, da jih niso mogli pokopati. Ta prizor je naslikan na stropu omenjene kapele. Ni pa zanesljivih dokazov, da so se stvari res tako zgodile, ker ni zanesljivih letnic. Iz hvaležnega spomina na

rešitev pred kugo, je sedaj v navadi osemndnevna pobožnost pred oltarjem sv. Boštjana. Na praznik sv. Boštjana prihajajo k zaključni pobožnosti procesije s Trbiža, Žabnic, Ovčje vasi in iz Naborjeta.

Pri kapeli sv. Boštjana je tedaj obstajala istoimenska bratovščina, ustanovljena od papeža Klementa XI z Apostolskim brevu dne 9. avgusta 1709. Bratovščini so bili podeljeni odpustki. Duplikat je še ohranjen. Pod cesarjem Jožefom II. je bila bratovščina razpuščena, premoženja pa zaplenjena.

V tej kapeli stojita dva oltarja. Prvi je posvečen svetima Boštjanu in Roku, drugi pa sveti Elizabeti, grofici dežele Turingije. Ta oltar je bil postavljen v renesančnem slogu. Leta 1873 pa je bil rjavo prebarvan in pozlačen. Oltar sv. Boštjana pa je bil v slabem stanju, delno trhel in razmajan in zato so ga leta 1862 odstranili.

Za tabernakljem pa so odkrili sledeči napis: «Haec ara erecta est sub admodum R.D. Georgio Wroslu, tunc temporis loci parochus, et syndicus Michaelae Miscoth et Urbano Janach, anno humanae salutis 1669». Če bi bili tedaj oltar nekoliko popravili in prebarvali, bi z drugim oltarjem tvoril harmonično enoto. Kot je bilo že omenjeno so ga pa odstranili in na njegovo mesto so postavili novega v modernem in vrh tega še v slabem slogu. Šele pri splošni prenovi cerkve se je oltar uskladil v harmonično enoto

cerkvene stavbe.

V glavni cerkveni ladji stojita samo dva oltarja, ki sta verjetno s konca prejšnjega stoletja. Glavni oltar je posvečen svetniku sv. Filipu in Jakobu starejšemu. Vse figure in kipi so iz lesa in v človeški velikosti ter zelo lepo izdelani. Stranski oltar je posvečen sv. Barbari. Oltarja ob prižnici sta bila leta 1843 prebarvana in pozlačena prav brez okusa. Leta 1846 pa so bile postavljene v črno - rjavi barvi pobarvane orgle. Leta 1873 je bila popolnoma obnovljena notranjost in zunanost cerkve, kar je stalo 1.500 fl. Svoj prispevek so darovali tudi nj. Veličastvo Cesar Ferdinand I. v znani Munificenz 400 fl., ostalo pa so darovali domači dobrotniki in župljani.

Sv. Martin, čigar kip stoji na glavnem oltarju, drži v rokah knjigo, kjer so zabeležena vsa obnovitvena dela v cerkvi, kar naj priča bodočim rodovom.

V cerkvi je tik ob vhodu na desni strani presbiterija omembe vredna na steno pritrjena kamnita plošča z izklesanimi polreliefnimi figurami.

«Kar je dal postaviti svojim staršem Andre Trinkhs von Ucowitz und Brigitha Sein Elichen Hausfrau Geboren Wedenin isto je postavil svojim bratrancem Mathias, der Gewesen Ro: Kai: Mt. Caroli V. Ferdinandi I. Maximiliani II. und Rodolphi II. Jeziger Kaj. Mt. Diener, Jakob auch Irer Kai: Mt: Leibtranth».

(se nadaljuje)

TUTTOSPORT VSE O ŠPORTU

INTERVISTA AL DOTT. CUDICIO, NEO SPECIALISTA IN MEDICINA DELLO SPORT

Non sempre lo sport è un'isola felice

Per finire la nostra chiacchierata, desidererei che illustrassi ai lettori la figura del medico dello sport.

Per capire che cosa sia fare e che cosa la società richiede da lui, bisogna spendere due parole sulle caratteristiche del corso post-laurea che deve frequentare. Questo corso è tenuto da professori universitari e si articola in tre fasi corrispondenti agli anni di durata. Come nella costruzione di un edificio, l'inizio è rappresentato dallo studio di materie basilari per la comprensione del funzionamento dell'organismo umano: anatomia, biochimica, meccanica, fisiologia della contrazione muscolare e psicologia applicata allo sport. Ovviamente non si tratta di argomenti nuovi e di eccezionale complessità: la medicina è una sola e il medico è in grado, con maggiore o minore padronanza, di destreggiarsi (inteso in senso buono) in tutti i suoi aspetti e branche.

Specializzarsi significa riimparare concetti e nozioni, che si sono sbiaditi nel tempo, approfondire quanto già si conosce e apprendere quanto di nuovo la ricerca ha scoperto in ogni angolo del pianeta.

Terminata questa breve digressione, in un secondo tempo lo specializ-

zando affronta altre materie, quali l'igiene dello sport, la farmacologia e l'alimentazione applicata ad esso, la medicina legale, la traumatologia, lo studio dell'apparato cardiovascolare e respiratorio, la teoria e la pratica dell'allenamento... ed altre ancora che trascuro per non farla troppo lunga.

Insomma si ristudia tutta la medicina.

Esatto: si approfondiscono tutti i campi che possono in qualche modo riguardare lo sportivo, e sono parecchi. Infatti la funzione principale del medico dello sport è quella di assistere il suo utente, vale a dire l'atleta (giovane o vecchio, principiante o affermato, campione o mezza tacca) in tutte le fasi della sua vita e in ogni momento della giornata. Ne stabilisce in primo luogo l'idoneità, mediante la visita e l'esecuzione di tutti quegli esami richiesti dalla legge, più quelli che eventualmente egli ritiene opportuni. In secondo luogo fa da spalla all'allenatore nella scelta e nella programmazione degli allenamenti, e prima ancora nell'individuazione della specialità più adatta alle caratteristiche del singolo sportivo. Inoltre ne cura l'alimentazione, e lo cura in caso di malattia, stabilisce even-

tuali terapie di supporto, lo segue nel corso di competizioni, pronto ad intervenire in caso di incidente; nel qual caso, singolarmente o in comunione con un ortopedico o un fisiatra, decide il trattamento migliore per una guarigione rapida e un recupero completo (e non invece un recupero rapido e una guarigione incompleta).

Il discorso assume una venatura polemica

Il mondo dello sport è da qualche mese nell'occhio del ciclone per i noti fatti del doping e dei risultati fasulli. Lasciamo perdere questi aspetti, io critico e condanno l'ambiente dello sport (allenatori, presidenti, medici), quando questi vedono nell'atleta solo carne da macello, da dare comunque in pasto ai tifosi, da spremere comunque per i colori della Società o per il tricolore, da usare comunque come fiore all'occhiello, che può essere facilmente sostituito, male che vada.

Quanti atleti vediamo sparire dalla scena per uno o due anni o per sempre? Guai muscolari, noie ai tendini-scrivono i giornali.

Certo, ma la colpa è solo della gracile costituzione dell'atleta, o non anche del tipo e della mole dell'allenamento? Diversi calciatori

hanno disertato a lungo i campi o sono addirittura spariti completamente dalla scena per lesioni all'apparato locomotore. Quanto di colpa va al fato e quanto ai dirigenti? È nota la loro ansia di vederli guariti in tempi brevissimi, ansia condivisa dagli atleti stessi, esuberanti, ma imprudenti. C'è una sola persona che può e deve tutelare la salute dell'atleta, il medico, il quale deve privilegiarla alla salute della società e della sua cassa. Non solo: il medico deve anche tutelare la longevità sportiva e la longevità tout court dell'atleta.

Ti riferisci al doping.

Sì, è una gran brutta faccenda. Siamo in attesa delle decisioni della commissione ministeriale, la quale — credo — non è stata ancora istituita, ma lo sarà in tempi brevi. Lo esige l'opinione pubblica e in modo particolare i milioni di sportivi italiani, desiderosi di chiarezza e sicurezza. E chi ha sbagliato, dovrà pagare, ammettendo.

Con questo non voglio assolutamente addossare la responsabilità del drogaggio unicamente ai dirigenti e ai medici. Spesso è l'atleta a cercare nel farmaco, non importa quanto pericoloso, la scorciatoia verso il risultato e il successo. Oggi lo sport è diventato fonte di onori e di lauti o lautissimi guadagni, a qualcuno ha perfino spalancato le porte di Montecitorio. E il successo richiede dei sacrifici e dei rischi. La constatazione è cinica, ma reale, riflette la realtà di una società che, ormai impazzita, sta correndo verso la barbarie e l'autodistruzione. In altre parole, il mondo dello sport non è un'isola sana e felice, circondata da un mare inquinato, esso condivide gli stessi germi che minano l'intera società, in quanto ne è parte integrante. Non voglio stupirsi se certi fenomeni si verificano nel mondo dello sport. Dobbiamo soltanto esigere che lo Stato si faccia vedere con una energica opera di repressione e di prevenzione. Quanto alla prevenzione, credo che tutta la bagarre che i mass media hanno scatenato sull'argomento, abbia aperto gli occhi a quegli atleti che si fossero incautamente avvicinati agli anabolizzanti o agli stimolanti.

E i medici?

Dove non è arrivata la loro coscienza, arriverà la legge. Sempre ammettendo.

P. Caffi

Luca Mottes

AVSTRALIJA

Paršu je na svet Cristopher

Vesela novica nam je paršla tele dni taz Avstralije, iz kraja Melbourne.

Glih na dan svetega Štiefna, 26. dičemberja 87, je v tisti oddaljeni deželi paršu na svet Cristopher. Njega mama je Bronwyn Beard, njega tata pa Joe Sdraulig. Od imen videmo, de mamica nie tle od nas, pa vsedno je nomalo naša, ker je oženila sina naših izseljencev: Joe je sin Alme Žnidarjove iz Topoluovega an od Bruna Katarinčnega iz Zverinca.

Alma an Bruno čeglih žive že puno liet v Avstraliji so ostali zvesti Slovenci an v telem duhu so rasli njih otroci.

Malemu, liepemu Cristopherju želmo srečno an veselo življenje, mamici an tatu čestitamo an... pridita vsi kupa nas gledat, takuo kot je paršla nona Alma.

PODBONESEC

Črnivah

V Poliklinike v Vidme je umaru naš vasnjan Giovanni Cencig. Imeu je 59 liet. V žalost je pustu ženo, sinove, brata, sestre an vso drugo žlah-to. Njega pogreb je biu v pandiejak 21. dičemberja.

IZ KANALSKE DOLINE

Žabnice

V Žabnicah se je ohranila še zelo stara navada «Pehtranje». Na predvečer praznika svetih Treh kraljev hodijo vaški otroci po ulicah s kravjimi zvonci. Temu se pravi pehtranje — ali preganjanje pehtre babe.

Tudi letos se je stari običaj obnovil in veliko število otrok je pehtralo po vasi pozno v noč. Otroci zelo radi zvonkljajo s kravjimi in drugimi zvonci.

V vasi je še ostala zakoreninjena navada, da mora ob novem letu prvi stopiti v hišo moški in voščiti srečo. Če to stori ženksa, je narobe. Zato so tudi letos mladi fantje že zgodaj zjutraj hodili voščiti od hiše do hiše.

Ovčja vas

Med božičnimi in novoletnimi prazniki je bilo v Ovčji vasi zelo veliko smučarjev in turistov. Vlečnice ob smučiščih so obratovale vsak dan. Smučišča v bližini vasi so zelo primerne za smučarje — začetnike in predvsem za otroke. Tudi za parkirni prostor ni velikih problemov.

Zato se vedno več smučarjev usmerja prav nad smučišča v Ovčjo vas.

V četrtek 7. januarja pa je celodnevno deževje precej pripomoglo, da je na progah sneg začel kopneti.

BARDO

Po 7 liet smo nazaj imiel naš polovin

Po dugem cajtu, ko se je bila zgubila navada, so lietos v Bardu spet napravili polovin (kries) za svete Tri kralje.

Nardili so ga vaščani Ta na Lante, biu je zelo vesok an goreu malomanj dve ure. Narbuj so se ga veselil otroc, ki pa so slavo ostal, zak so čakal koriero Sovoletiču, ki je miela prit iz Uogarije.

tudi moj želodac ni sit. Važno je, da se med ljudmi pomagamo in da vam bom pomagu, pokazu pot do doma». Nas je potroštu stari družinski stric.

In mi do doma smo želeli, čeprav je biu deleč. Besede starega družinskega strica, so nam dale korajžo, trošt, upanje. Ob svetljenju ognjščnega ognja, se nam je zdeu pravi, resnični Kristus.

Prespali smo v hlevu in ob jutarnji zori nas je stric poklicu.

Dau je vsakemu en požirek žganja, kar nam je ugrielo dušo. Potem smo z njim šli na pot. Rapotanje mitralijezov, pušk, granat se je zmeraj buj večalo. Streljanje nas je zmeraj buj gljušilo, a smo šli sigurni za stricem, ker on je poznu pravo pot, ki naj bi nas peljala do rešitve.

Uspenjali smo se navzgor, pod nogami smo imeli en meter zmarznjenega snega, a tu pa tam se je pod ного utargalo, pogruznilo in šli smo v sneg do kolien. Pa tajšna obuteu! Po četrti, kuart ure hoje smo imeli vsi krvave noge. Bližali smo se lepi brežini, nad brežino host, pod njo pa globočina, po kateri bi morali do doma. Glih pod brežino so ble tri kope sena. Jaz sem biu zadnji od skupine in naenkrat se mi je popuznilo in sem se začeu valiti, tačiti po snegu navzdol. Ustavu sem se za parvo kopo in sreča moja, da je bla tam. Stric in Karpaci, ki so šli za njim, niso se zamerkal, kaj se mi je zgodilo, niso videli, kakuo sem se tačiu po snegu. Paršli so na vrh brežine in jaz, ki sem biu šele stisnjen za kopo sena, sem začeu čut nad glavo strele. Še buj sem se stisnu in zaviju za kopo in neviem dost cajta sem tam ostal. Ležu sem za kopo, pa pod trebuham je biu sneg.

Zavojo strahu nisem ču mraza. Potle je začelo sijati sonce. Uzdignu sem se na noge in se začeu vzdigovati s tresečimi nogami do brežine. Paršu sem na varh in zagledu žalosten prizor, ki mi ne more iti vič iz spomina.

Najšeu sem moje prijatelje, vasnjane in strica, ki nam je želeu pomagati se rešiti iz nemških kliešč. Okuole njih je biu sneg ardeč in vam povjem, da ni garše reči, kot videt sneg ardeč. Čeprav so bli že martvi, so šele karvaveli. Pokleknu sem pred nje in želeu, da bi še mene ustrelili, pa Nemcev ni bilo več. Šli so naprej. Prej ko sem se od njih poslovil, sem jim zaparu oči. Zadnjemu sem jih zaparu stricu, ki je z ljubeznijo do človeka plačju z življenjem. Al ni biu pravi Kristus?»

(Se nadaljuje)

Vas pozdravlja Vaš
Petar Matajurac

PIŠE PETAR MATAJURAC

27 - FAŠIZEM, MIZERIJA IN LAKOT

Nieso dielal lepuo z nami

Pa še prej ko bom govoriu o strašnem vojnem letu 1944, se moram ustavit pri naših puobih, ki so bili mobilizirani in so bili na snegu od Nemcev pobiti. Vihar nemške ofenzive jih je zadeu v bližini Cerknega. Tisti, ki so preživeli ofenzivo in se rešili nemškega ujetništva, tisti, ki so se varnili srečno damu, so pripovedovali, da ne bojo nikdar pozabili dobrosrčnosti ljudi, ki živijo po vaseh in zaselkih na področju Cerknega.

Rajnik Rinaldo Luszach — Tonhu iz Hostnega, po domače, naš dragi godac in ljudski pesnik, poet,

katerega ime je počastiu garmiški kamun s tem, da je po njem poimenoval v Klodiču kulturno dvorano (salo), nam je pravu: «Biu sem adan od tistih 36, ki so nas pobrali in odpeljali. Nieso dielali lepuo z nami. Jaz sem imeu zmeraj rad materni jezik, ljubil sem našo pesem, našo muziko, našo kulturo, a tisti, ki so nas odpeljali, nadužne in buoge kmete, nieso kazali s svojim obnašanjem, da so naši bratje. Peljali so nas čez Sočo, kot zajce, naravnost v usta psa, v nemško ofenzivo, lačne, bose, slabo oblečene. Bi biu greh, nepošteno, če bi mislu, da so tuo nalašč, napušto napravili, saj so tudi oni v težki ofenzivi huduo plačjali.

Mi smo se po vasicah Cerknega porazgubili, kakor uce brez pastirja.

Nemci pa so stiskali obroč. Po hišah smo iskali gorkuoto, streho, kaj za pod zob. Ljudje, kmetje, žene so se nas bali, saj smo bili partizani, čeprav nismo bili partizani. Če so Nemci dobili partizana v hiši, je hiša zgorela in bila pobita vsa družina. Padli smo v nesrečo, ki jo nismo iskali...

In takuo, ko smo utiekal pred Nemci, ko smo iskali streho, gorkuoto, kaj za pod zob, smo se ušafal v zavedni slovenski družini, ki ni poznala Kristusa samuo po pravcah, pač pa je njega učilo vsak dan ložla v pratiko. Biu sem jaz in trije Karpacovi: stric in dva navuoda. Ob ognjišču smo se pogreli. Nismo uagal, nismo upal, nismo imeli kuraže vprašati, če imajo kaj za pod zob. Z očmi smo se zastopili, da je mizerja v hiši, velika mizerja, kot po celi deželi. Vsak tisti, ki je s puško paršu, je pobrau, kar so imeli. To je nasilstvo, violenca, to je narava, natura uejske. Par-

šu je fašist in odpelju kravo, tudi partizan je odpelju kravo. Kozaki so uzeli vse, kar jim je paršlo pod ruoke. Nemci so gledal zlatinjo in druge vrednostne reči, republikinci pa gorke jajca in kadar teh ni bluo, so pobieral an skubli kakuoša.

Nu, in v taki kumetuški družini smo se ušafali mi, v družini, ki jim je bluo vse pobrano in zatuo se nismo upal vprašati, če nam dajo za jest. Zahvalili smo Boga, da smo pod streho, na gorkem.

Stara mati je parjela za «paternošter» in začela moliti rožnivenec (rosario). Mi smo ga zvestuo molili, pa želodac, štomak nam je kruhu. Po svetem rožarju je stara mati pogledala na razspeto Sveto Telo, na Kristusa, ki je biu parbit na križ in križ obešen na steno.

«Bog nas ni zapustu. Bomo vsedno nekaj dali pod zob», je jala stara mati. Šla je pod nieke skrivnostne štenge in parnesla na mizo z vrbo spleteno posodo, ki ji pravimo pletenica. Bla je puna pečenih in suhih hrušk. Bla je zame najboljša vičerja mojega življenja. Taka je bla tudi za Karpace, škoda pa da je bla zanje zadnja, kot nam pravi sveto pismo nove zaveze o Kristusovim pasijonu. Mi smo bli izgubljeni sini. Mi smo bli sirote, poznali pa smo njih besede, ki je bla naša in dali so nam njih zadnjo hrano. Zunaj je bluo streljanje. Mitraljezi, strojnice (mitralie), ročne bombe, «mortaji».

«Jutri vas bom peljal na varnost in pokazal pot proti vašemu domu. Nacoj se ne more. Ali čujete, slišite, kakuo mitraljezi pokajo, kako strojnice poljejo, granate garmijo, razbijajo? Jutri zjutraj vas bom peljal na varnost. Vem, da vaši želodci niso siti,

Urniki miedihu v Nediških dolinah

DREKA

doh. Lucio Quargnolo

Kras: v torak an petak ob 13.30

Pacuh: petak ob 13.00

Trinko: v torak an petak ob 14.00

GARMAK

doh. Lucio Quargnolo

Hlocje: v pandiejak an torak od

15.00 do 16.00

v sriedo an četartak od

11.00. do 12.00

v petak od 17.00. do 18.00.

doh. Giuliano Boscutti

Hlocje: v pandiejak od 17.00 do

18.00

v sriedo od 15.00 do 16.00

v saboto od 11.00 do 12.00

Lombaj: v torak an četartak

od 15.00 do 16.00

PODBUNIESAC

doh. Filippo Bonanno

Podbuniesac: od pandiejka do petka

ob 9.30. do 12.30.

popudan od 15.00 do

17.30

Črnivah: v saboto od 10.00. do 11.30

doh. Giovanna Plozzer

Podbuniesac: v pandiejak, torak,

sriedo an petak od

8.00 do 9.30

v četartak od 17.30

do 19.00

v saboto od 9.00 do

11.00

SOVODNJE

doh. Pietro Pellegritti

Sovodnje: od pandiejka do petka

od 10. do 12.

ŠPIETAR

doh. Edi Cudicio

Špietar: v pandiejak, srieda, četartak

petak an saboto od 8.00

do 10.30

v torek od 8.00 do 10.30

in od 16.00 do 18.00

doh. Pietro Pellegritti

Špietar: v pandiejak in sriedo

od 8.45 do 9.45

v petak od 17. do 18.

SRIEDNJE

doh. Lucio Quargnolo

Sriednje: v pandiejak od 11.00 do

12.00

v sriedo od 13.00 do

14.00

v petak od 9.00. do 10.00

v saboto od 10.00 do

11.00

Gor. Tarbi: v pandiejak od 12.00 do

12.30

v sriedo od 14.00 do

14.30

Oblica: v sriedo od 14.30 do 15.00

doh. Giuliano Boscutti

Srednje-Gor. Tarbi: v četartak od

13.00 do 14.00

SV. LIENART

doh. Lucio Quargnolo

Gor. Miersa: v pandiejak an torak

od 17.00 do 18.00

v sriedo an četartak od

9.30 do 11.00

petak od 10.30 do

12.00

v saboto od 11.00 do

12.00

doh. Giuliano Boscutti

Škrutove: v pandiejak od 14.30

do 16.30

v torek. sriedo in četrtek

od 16.30 do 18.30

v soboto od 8.30 do 10.30

Dežurne lekarne Farmacie di turno

Od 16. do 22. januarja

Čedad (Fontana) tel. 731163

Sv. Lenart tel. 723008

Corno di Rosazzo tel. 759057

Ob nediejah in praznikah so odparte samuo zjutra, za ostali čas in za ponoč se more klicat samuo, če riceta ima napisano «urgente».

Novi Matajur

odgovorni urednik:

Iole Namor

Fotokompozicija:

Fotocomposizione Moderna - Videm

Izdaja in tiska

Trst / Trieste

Settimanale - Tednik
Registraz. Tribunale di Trieste n. 450

Naročnina - Abbonamento

Letna za Italijo 19.000 lir

Poštni tekoči račun za Italijo
Conto corrente postale
Novi Matajur Čedad - Cividale
18726331

Za SFRJ - Žiro račun

51420 - 603 - 31593

«ADIT» 61000 Ljubljana

Kardeljeva 8/II nad.

Tel. 223023

Letna naročnina 6.000 din

posamezni izvod 200 din

OGLASI: 1 modulo 34 mm x 1 col

Komercialni L. 15.000 + IVA 18%